(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Рік II. ч. 255. (410) Субота, 15. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном.
місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Німецькі війська під самим Керчем

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 14. 11. Головне Командування Німецьких Збройних Сил повідомляє:

На Кримі стоять наші війська під самим Керчем. Місто й пристань уже під безпосереднім вогнем німецької артилерії.

Цільними бомбами летунство зробили небоєспосібними прибережні батерії біля Севастополю, знищило важні військові споруди в пристані й ушкодило два більші вантажники. Дальші летунські атаки були спрямовані проти військ, що тікають із Керчу. Боєві літаки затопили при цьому два транспортовці, загальної містоти 5.500 тон.

Також на інших відтинках східнього фронту добуто місцеві успіхи в боях.

У морських областях біля Англії боєві літаки, що їх вислано на озброєну розвідку, ушкодили на південь від Ловестофу один більший торговельний пароплав та бомбардували з добрим успіхом майстерні й постачальні заведення порту Фалмавт.

У північній Африці німецькі спадні літаки розбили англійські бункрові становища біля Тобруку.

Поодинокі ворожі літаки скинули на сході Німеччини невелику кількість розривних бомб. Цивільне населення мало втрати в убитих і ранених.

Стан облоги у Москві

СТОКГОЛЬМ. 15. 11. — Зогляду на загрозливе положення, в якому находиться совітська столиця, розтягнено над Москвою та суміжними її округами стан облоги. В наказі совітського комітету оборони держави, що його підписав Сталін, заборонено в нічних годинах усім ходити вулицями міста, а особи, що не придержуватимуться цього наказу, будуть поставлені перед воєнний суд. Як команди безпеки діють НКВД зміцнені військовими частинами, при чому провід їх доручено московському комендантові міста, ген. Сінілову. Діяльність цих нічних команд безпеки перебиває сильно зрештою — як це виходить з наказу Сталіна — майже безупинний летунський налет, який переводить німецьке летунство на совітську столицю.

Завзяті бої під Ґондаром

РИМ. — Головне Командування Італійської Армії повідомляє:

У північній Африці діяльність наших висунених частин на фронті Тобруку. В недавніх місцевих боях завдано ворогові не тільки втрати, але й добуто чимало зброї.

У східній Африці йдуть на фронтах кількох відтинків під Ґондаром завзяті бої. — Німецьке летунство бомбардувало обєкти Тобруку. На фронті Солюму зістрілено два ворожі літаки, два чергові впали серед полумя; один з них зістрілила зенітна артилерія з Бенгазі підчас налету, що спричинив деякі втрати серед магометанського населення, другий зістрілено в бою з одним нашим розвідчим літаком над Джарабуб. І пятий англійський літак, який приневолила осісти наша протиоборона з побережжя Мармаріка, попав із трьома старшинами та трьома підстаршинами залоги неушкоджений в наші руки.

—o—

Гостре становище проти Лондону і Совітів

СОФІЯ. — 14. 11. У промові перед собранієм заявив заступник голови Пешев, що промова Фірера з 4 травня — це публічно правна заява про признання болгарських прав. Промовець згадав також заяву Фірера з 22 червня, в якій він зясував домагання Молотова у відношенні до Болгарії. Взаємини Англії з Совітами — заявив Пешеф, уявляють собою небувалий в історії союз. У звязку з тим пригадав він теж статтю „Таймса", у якій східню Европу залишено „добрій волі" Сталіна і можна собі уявити — говорив далі, що було б сталося з Болгарією, якби вона була попала під вплив Совітів. Ясно, що союз Англії з большевизмом уявляє собою для Болгарії смертельну небезпеку. Єдино правильний шлях Болгарії — це співпраця і приязнь з державами оси при відбудові нового ладу в Европі.

Як Рузвелт крутить

НЮ-ЙОРК. — „Панцирник Злучених Держав, на якому я мав службу, вже від пятьох місяців їздив до Ісляндії", оповів підчас своєї останньої відпустки в липні ц. р. моряк Джон Рес представникові американської газети „Ню-Йорк Дейлі Мірор". — Таким чином, стверджує цей нюйорський часопис, доказано, що воєнні пароплави Злуч. Держав були від лютого на ісляндських водах і окупація Ісляндії ніяк не перевелася в наслідок наглого рішення Рузвелта. Крім того, пише далі часопис, ясно з цього звідомлення вояка, що вже тоді уряд Злучених Держав робив приготування для висилки військ у воєнну полосу, отже в часі, коли він ще запевнював американський нарід, що не має ніяких воєнних плянів та закону про позичкову поміч і хоче виключно держати Злучені Держави здалека від війни.

—o—

Насилення духа

Холм, у листопаді 1941.

Для українця, що цікавиться психологією одиниці і збірноти, сьогоднішня наша дійсність дає багатий матеріял до негативних хиб, що їх треба лікувати.

А вперш треба лікувати ось яку болячку: фразерство, підфундаментоване слабобільністю.

Деякі річеві критики нераз звертали слушну увагу на цю громову тарабанщину, бездушно-брязкотливі прядива нашої улюбленої Музи — поезії. І також ці люди щоденної впертої праці, звичайно непомітної й негаласливої, нераз вказували на зайвість гомінливих поривів нашої молоді, бо дійсність вимагає напруження всіх сил у важкій праці при кожному варстаті на кожному місці й у кожному часі. Деякі відважніші громадяни навіть рискували натяками, що те, яке бралося за пробудження сил нації та боротьбу за її кращу долю, було по суті лише фразерством — маскою слабовольності й внутрішнього безсилля та непризвичаєння до дійсної боротьби, якою є праця.

Сьогодні всі ці помічення й висновки ще більше підтверджуються. Словесні боєвики, зіткнувшись із дійсним життям, умить поламали собі незвичні крила, або тихо засіли на місцях. Чим далі відкочуються від нас дійсні Гераклеві змагання за нове життя сторонніх сил, тим помітніше потахає запал і понижується активність нашої молоді та хотіння приймати участь у необхідній щоденній праці для загалу. В міру велетенського напруження волі, сил і мязів на східній арені „бути чи не бути", гарне фразерство щораз більше оголюється, зраджуючи все помітніше своє підмурування — безвольність і слабість.

У людей праці, боротьби й сильної волі в міру зростання труднощів і перешкод відповідно насилюється дух. У нас навпаки: повстає ослаблення запалу й активности; навіть гірше — виправдування неробства сотнями різних труднощів. Фразерство в дурового строю перестроюється на молевий; позування „на борців" заміняється позуванням „на покривджених долею"; актори „змагань" відходять від видовища дійсних, велетенських змагань за куліси дійсности, щоб там вибрати собі інші „ролі" Не згадували б ми в цьому відповідальному моменті про такі сумні явища, якби не наслідки, що їх знову бачимо обабіч Буга й далі на Сході.

Одинокою потіхою для нас може бути лиш те, що бачимо ще перед собою одиниці, які завзято в напруженій, безперервній праці, що насилюється в міру труднощів.

Але праця цих одиниць, сама по собі героїчна й свята, не може бути названа цілком задовільною і вистарчальною. І найбільш працьовиті одиниці не зможуть зробити те, що є під силу сотням чи тисячам.

Крім цієї особистої праці для загалу, на цих одиницях лежить ще більший і святіший обовязок: насилювати духа оточення, цілого суспільства. Бо або ми потрапимо духово насилити й зактивізувати наше суспільство, або наше життя знову поплиє з бурхливими хвилями у невідоме.

В. Островський.

Як Кривий Ріг творить нове життя?

Кривий Ріг!.. Ні не снилось, не мріялось ніколи, що буду в цьому місті, може й на мапі не дуже був би вмів його найти. Та так воно вже є: несподіванки в житті бувають — і самохід, яким довелося товктись з перервами добрих дві доби, переніс мене з Кракова над Вислою до Кривого Рогу над Дніпром та викинув одного дня неголеного й розбитого дорогою на ринку в цьому місті. Оголитись, найти команду, зголоситись і дістати при її допомозі кімнату, а потім у цій кімнаті спати 18 годин безупину — від цього почався мій побут у Кривому Розі.

Та з того часу минуло вже пять тижнів. Сьогодні я вже „вгромадянений", тобто знаю усі важніші вулиці і проулки, знаю, де можна зїсти, де кіно, де крамниця з харчем і де швець. Кривий Ріг стає поволі „своїм" містом — найкращий доказ, що беруся писати репортаж з нього.

ПЕРШІ ДНІ ТВОРЕННЯ.

Це було подібне до біблійного першого дня. Велетенський простір міста, до якого належать усі промислові, нові й давніші „поселки", всі ті Антонівки, Гданцівки, Карачуни, Всебратське, Осички, Рудні й Прибережні (кожне могло б бути окремою громадою!) уявляли собою один хаос понищених шахт та фабрик, розбитих домів і крамниць, безробітних і голодних, а все це було скроплене буйно кровю жертв енкаведистів, які що правда ледве встигли втекти, як кількасот осіб розстріляли, закатували, змасакрували. Стояв водогін, електрівня, пустка була на базарі, чи — як тут кажуть — міськторзі.

Та Криворіжжя не даром гордиться своєю запорізькою минувшиною й не даром розказуватимуть Вам його мешканці про те, що в їх околиці стояли коші запорожців, а на острові Чортомлику, кілька км. від сучасного села Капулівки, навіть у свій час Січ була й отаманував у ній Іван Сірко. Той самий, що казав: „Краще з турчином невірним побувати, як московську руку на собі мати". Недаром було й Криворіжжя батьківщиною гайдамаччини, що з Гайдамацької Балки (нині біля села тієї ж назви в окрузі Кривого Рогу) висунула на історичну сцену Залізняка. Не даром, кажу, бо ось коли порівнюю ці перші дні й сьогодні, то й сам мушу схилити голову перед його синами, гідними тієї багатої й історичну традицію землі. Треба було все починати, творити й будувати з нічого — і воно створене та збудоване нині, існує, ба — росте й розгортається, як молода билина на сонці.

Коли б писати про сьогоднішний Кривий Ріг згадку хочби до якої скупої енциклопедії, то в ній мусіли б стояти установи й люди, що від перших днів є в „ході" і репрезентують уже до деякої міри нас перед Европою. Отже:

Часопис „Дзвін", спершу орґан Міської управи, тепер „Криворізький окружний часопис", якого до 20 м. м. вийшло 8 чисел. Появляється він кожний третій день, редакція й адміністрація його при вул. Поштовій 21, а начальним редактором його є відомий на Придніпрові поет **Михайло Пронченко**, що має справді талан та й заслуги: за відважну поставу й невгнуте перо був засланий на довгих пять років у Туркестан і тільки недавнощо вернувся та став з місця до праці. Невеличкий обем часопису обмежує його можливості: ясна справа, що коли він мусить на сьогодні ставати катехизмом національного думання, містити такі розвідки, як „Наше національне імя", чи про тризуб ноти національного гимну та популярні виклади з історії, коли водночас викладає суть національ-соціялізму і зясовує нові течії Европи, то не багато місця залишається йому на актуальні справи та вісті зі світу. А проте й у цьому напрямі бачимо у „Дзвоні" як найкращі задуми та пориви, ряд співробітників часопису, серед яких є **М. Фопенко, Дм. Горбачів, С. Польовий, новеліст М. Жосан, письменник І. Потапенко, Б. Олешко** та інші, надають йому справді цікаве обличчя, для мене найцікавіше в тих місцях, де пишуть про місцеве життя та життя округи. Заходом редакції з[illegible]в уже теж співанник „Тризуб", що має національний та націоналістичний гимни й різні старші та новіші патріотичні історичні пісні, а як зачуваємо, І. Потапенко готовить уже до друку збірку новель з підбольшевицького життя. Як на початок — добре.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ Й МУЗИКА.

Нічого й казати, що черговим радісним явищем у Кривому Розі було зорґанізування до кількох днів після приходу німецької армії **театру ім. І. Котляревського, хору та капелі бандуристів**. Правда, артистів з колишнього театру не залишилось багато, москалі та всі, в кого не було чистої совісти, вивтікали, але його склад поповнився з місця талановитими аматорами, серед яких першують: Шинкарюк-Кузьма, Аністрат Кузьма та Анігарова. Дня 27. вересня, нецілих два тижні після втечі большевиків, цей театр уже виставив 4-актового „Тараса Бульбу". Я був на цій виставі і враження з неї не забуду до смерти.

Театр набитий людським муравлищем, яке стягнули сині афіші. На перших місцях представники невідомого досі тут світу — старшини й підстаршини німецької, італійської та мадярської армії. Перед занавісу вийшов ред. Мих. Пронченко й серед врочистого настрою пригадує: ось, завдяки нім. армії, дихаємо вільно й Україна встає до нового життя. Смерть комуні — най живе Україна! І враз, як на команду, вся публика встає і салею як грім пролітає: „Ще не вмерла..." Не хочу вірити: хто вчив цих людей? Як вони не забули слів за 23 роки неволі? Тож за цю пісню була одна кара: куля. Театр робиться церквою, бачу, як людям горять очі, як дрижать губи, як пливуть сльози по щоках. А коли гине останній тон — стає знову тихо, як у церкві і раптом буря оплесків і окликів: „Слава Україні! Слава!"

І стоять випружені старшини серед цього дивного їм настрою і знаю: ще такого з Кривому Розі не було. А коли після прегарно виведеної вистави я та ще дехто обступив директора й режисера театру, п. **Стена** (пригадуєте артистку Голдвину, Анну, Анні Стен, яка завсіди заявляла себе українкою?), коли ми ґратулювали йому, він тільки руки розложив і губи йому зворушено дрижали:

— Ну, що? Я нічого... Я тільки своє зробив. Це вони так грали самі з себе, так вчулися у ті рідні ролі. Так справді показали, що вони з козацького роду...

Сьогодні, коли пишу це, театр грає вже що інше: „Степового гостя" Бориса Грінченка. Грає добре, день-у-день при повній салі. Ніби чують люди, що це їх рідне, хоч багато ходить подивитись лише з цікавости на песу, за яку можна було за „советів" дістати добру порцію Соловок чи Казакстану.

Так є у Кривому Розі з театром. З хором теж добре: він уже має повний склад і під орудою свого диригента, **п. Венедиктова**, відбуває проби до концерту української пісні для вояків нім. армії.

Що інше капеля бандуристів, яку зорґанізував відомий, заслужений і переслідуваний большевиками мистець бандури **Назаренко Яків**. Вона уже дала свій вечір. Знову був набитий публикою театр. Виступав і хор капелі зі солями, дуетами, збірними співами. Потім бандуристи: **Назаренко й Кириленко**. Дуже різнородний був їх репертуар, від веселого до історичного. А ось коли дзвеніли струни й гомоніло „Ой горе тій чайці", „Пісня про козака Супруна", „Ой у полі жито" і „Памяті Шевченка", коли врешті сам Назаренко заспівав „Чуєш, сурми грають" — то знову серед публики багатьом дрижали губи і говорили собі люди:

— Чи раз ми його чули? А от зовсім інакше...

Бо інакше, молоде і зворушливе є тепер все життя, що твориться в Україні.

Згадаймо врешті на закінчення цього розділу, що в Кривому Розі є ще й кілька кін, з яких найкраще має й найкращу назву: „Чари". Воно ставило вже „Наталку Полтавку", „Богдана Хмельницького", „Запорожця за Дунаєм". На жаль, не можу Вам написати, звідки і чиєї роботи ці фільми. Просто не мав часу поцікавитись, хоч мої знайомі, які бачили їх, не могли нахвалитись.

„СІЧ" НЕДАЛЕКО СПРАВЖНЬОЇ СІЧІ.

Окреме місце треба присвятити, коли говорите про Кривий Ріг, його „Січі". Не зогляду на роботу, бо поки що вона не вийшла поза Кривий Ріг та кілька найближчих сіл, а зогляду на завдання, які стоять перед нею. Я зрозумів їх щойно тоді, коли мав нагоду бачити кілька тутешніх сіл і побувати серед їх молоді. Більшість цієї молоді, що не бачила нічого поза своїм селом і своїм містом, якої вершком мистецьких мрій є гра „гармошки", і яка однаково некультурна, недорозвинена й дика, хоч має за собою большевицькі т. зв. середні й високі школи, не винна, що вона така. Адже від її уродження робив на ній експерименти комсомол, який вчив її: нема ніякої національної єдности, нема власних поглядів на життя, власних думок і власної ініціятиви — є тільки партія Леніна-Сталіна. Література, імпрези, — все це була тільки форма втоптування в голову партійної програми.

З усього цього здають собі дуже добре справу й керманичі „Січі" у Кривому Розі. Вони розробили широкі пляни духового, морального, фізичного та фахового перевиховання тієї молоді на основах націоналізму, при чому криворізька „Січ" подумана як централя, а шкільну молодь має охопити мережа її гуртків при школах. Покищо зорґанізовано при ній футбольну дружину, яка розіграла двічі змагання з місцевою німецькою військовою дружиною (вислід 5:2 в користь німців оба рази) і в моменті, коли пишу це, заповіла третій, на цей раз з „Люфтнахріхтен".

Коли я говорив який тиждень тому з проводом „Січі", у якому 8 осіб з найкращого місцевого юнацтва, хлопці мали найрожевіші надії і пляни. Вони покликувалися при цьому й оповідали десятки прикладів незвичайної бадьорости духа та жертвенного запалу серед сільського молодняку, на якому й задумують сперти свою організацію. Покищо йде підготова, добір, вишукування та перевірювання людей на місцях і ми можемо тільки побажати їм: „Щасти Боже!"

А коли я вже при „Січі", то не від речі буде згадати поруч неї й **Українську поліцію м. Кривого Рогу**. Вона має теж претенсії бути гідною своїх козацьких предків і теж у її лавах багато ідейної, високовартісної молоді. Ця міліція, яку покликала до життя Міська Управа небаром після втечі большевиків, має вже за собою сторінку світлої, хоч і непомітної праці. Це вона ратувала з вогнів та з-посеред вибухів людське майно, забезпечувала від грабіжі магазини й крамниці і від саботажів решітки шахт та фабрик, їй завдячує місто сьогоднішні товарові запаси та змогу заробітку — населення. Багато з цих поліціянтів має уже за собою вчинки й великі заслуги, але вони сірі вояки — ось найкраща їм назва.

А коли вранці буджуся у своїй кімнаті від пісні, рідної й бадьорої, що випадає з бічної вулиці і тягнеться, як золотий ланцюг, цілим кварталом Кривого Рогу, то знаю:

— Українська поліція йде на вправи.

І стає вам радісно і безпечно на душі.

(Далі буде) **Я. К-к.**

†

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ

* 1859 — † 12. XI. 1941 р.

У пятницю (14. XI. ц. р.) ранком повідомив нас телефонічно один із наших старших громадян у Кракові, що ще в середу ввечері помер у Львові голова Української Національної Ради президент Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. Якби не ввічливість цього громадянина, то і не знати коли би ми довідалися про смерть цього сеніора українських політиків і громадських діячів. І яке це притаманне для наших часів, для наших днів. Нераз нас телефонічно повідомляють зі Львова про нові мячеві змагання або про їх вислід, але про смерть одного з найвизначніших провідників українського громадянства в Галичині ніхто нас не повідомив! У тому всьому є своєрідний глибший зміст тієї епохи, яку переживаємо: людина, людська одиниця, відійшла в ній десь дуже далеко на задній плян.

Смерть д-ра Костя Левицького — це не тільки закінчення фізичного сьогосвітнього існування одної людської індивідуальности. Ні! Це смерть, а може радше постійне вимирання своєрідного людського громадянського типу, який на наших очах щезає. Тому варто собі усвідомити ті духові і громадянські сили, що створили той тип людини і громадянина.

Як тип людини і громадського діяча д-р Кость Левицький звязаний із життям Галичини другої половини XIX. і першої четвертини XX. століття. В тодішньому українському житті Галичини діяли дві головні сили — одна національна, українська, друга — загальна, західне-европейська. Висловом тієї національної української сили став своєрідний демократизм. Увесь свій розгін і все своє моральне оправдання він черпав із праці для народу. Його метою стало працювати для народу, щоб його таким чином підносити щораз вище і вище в духовому і матеріяльному розвитку. Таке розуміння громадянської діяльности виніс д-р Кость Левицький зі свого родинного вогнища. Його народницьке захоплення працею для народу в сполуці з традицією і культурою священичої родини стало підставою діяльности на все життя. Від народу, яким тоді поправді було щойно недавно визволене від панщини селянство, Покійний, як і всі інші діячі Його епохи, перебрав розгін молодої громадянської сили, але вміння її вживати і нею кермувати Він завдячував не тільки своїм особистим прикметам, але також і тому своєму родинному середовищу, з якого вийшов. У тому середовищі, побіч своєрідної традиційної патріярхальности, авторитетности і своєрідних товариських манер, діяла також течія західньої культури, що до Галичини переплвала через звязану з Римом Греко-Католицьку Церкву і німецький осередок тодішньої Австрії. Так то молоду людину з її юнацьким розгоном шліфували, побіч рідної хати, також народня і середня школа, що стояли під сильним впливом західньої культури. Завершенням того розвитку ставав університет. Хоч за студентських часів д-ра Костя Левицького обі тодішні галицькі високі школи стали польськими, то проте царював у них ще той дух, яким жила тодішня Австрія.

Про громадянську карієру д-ра Костя Левицького, яка довела Його до проводу в українському національному житті в Галичині, рішили не тільки Його особисті провідницько-організаторські здібности, але у великій мірі той політично-громадянський лад, що саме тоді панував у Галичині. Без тодішньої свободи громадянського життя, забезпеченої австрійською конституцією, індивідуальні прикмети д-ра Костя Левицького були би напевно не зустрінули змоги так блискуче проявитися і розвинутися. Як своєрідна сполука первісної сили української матері-землі й української крови та формуючого впливу культурних надбань українського священичого та інтелігентського середовища, д-р Кость Левицький станув на чолі тієї нашої провідної верстви, що впродовж яких 30—40 років перед світовою війною створила все українське політичне, культурне й господарське життя в Галичині, яка саме тоді стала чимось у роді Піємонту для всієї тієї України, що перебувала під царською Росією.

Мірою здібностей і заслуг Покійного стали ті всі провідні функції, які Він дуже скоро почав виконувати в українському житті як посол до галицького сойму і австрійського парляменту.

За свойого довгого життя Покійний д-р Кость Левицький пережив великі загальносвітові й одночасно з тим українські драми. Першою з них стала велика світова війна, другою епоха революційних потрясень після 1918 р. і звязаних з нею українських визвольних змагань, третьою війна Німеччини за своє визволення, що почалася в 1939 р. і триває досі. Кожна з тих великих подій, що одночасно була також загальною пробою сили не тільки народів, але й одиниць, завсіди видвигала Покійного на чільне місце нашого політично-громадянського життя. І так підчас світової війни Покійний відогравав головну ролю в проводі тодішнього українського політичного життя у Відні. Визвольні змагання 1918 р. наділили Покійного одною з найбільших почестей, які тоді в нас були: д-р Кость Левицький став головою тодішнього українського уряду західньо-української держави.

Після того, як події 1918-23 рр. пішли відомим шляхом, Покійний доволі пізно, бо в 1927 р., вернувся до краю. Від того часу Він не проявляв ніякої безпосередньої діяльности, хоч завдяки своїм колишнім заслугам, своєму досвідові і своїй величезній життєвій енергії, Покійний і надалі був одним з головних українських авторитетів у Галичині. В їх градації Покійний займав перше місце після Князя Греко-Католицької Церкви, Митрополита Андрея графа Шептицького.

Коли врешті восені 1939 р. на Галичину нахлинули чорні большевицькі хмари зі Сходу, один з перших громів, який з них упав, ударив у Покійного, як того, що наче

ЮРІЙ КОСАЧ. 16)

Рубікон Хмельницького

— Розсічемо шаблями панів-сенат!...

— Vivat Ladislaus Rex! Віват наш милостивець!.. Барабаш чмихав ніздрями. Хмельницький спинився на ньому поглядом, але лиш на мить, потім наче б і не завважав його.

Ці всі — друзі, товариші панцирні, старі й молоді, сусіди із Чигиринщини й дальші — буря. Тим лише сказати — йдемо — і підуть сатані в пельку, щоб тільки сікти, палити й гатити з гармат. Без війни не могли жити.

Мрозовицький знизав раменами й відійшов до вікна. Він не розумів, нащо капітан зводить людей надією на Володислава. Він не вірив у нього. Він не вірив у війну з Портою. Тут, у Геданумі, ще менше ніж у Парижі.

І нудьга, як осінній сірий день, закрадалась до нього.

4.

„Він тільки віддихає війною", читав резидент Сініорії Арноні в листі від посла Тіеполо із Варшави.

Хто ж не мав віддихати нею, зростаючи в димі гармат Хотина, 22-літнім молодиком стоючи перед брамами Москви, придивляючись великій війні, що вже двадцять восьмий рік кривавила Німеччину, Богемію, Нідерлянди... Та ж був свідком величі великого лева півночі Густава Адольфа, був сучасником Тіллі, Валленштайна, Бернарда Ваймарського, Тюренна, Християна IV...

Слави прагнув король Польщі, великий князь Литви, Руси, Мазовії, Самогітії, той що його величали меншим по вікові, але більшим славою од Помпея — Володислав IV.

Це був воїн, інженер, але не король. А може він був занадто мудрий король для поляків? Видавався слабкий та чудернацький із своїми мріями та плянами. Тому не терпів поляків, мріяв завсіди про шведську корону. Взагалі гадав, що він народжений тільки для великих річей. Адже ж дитиною був уже раз королем Швеції, а юнаком мало що не став царем Московії.

Він ввесь час маячив. „Це володар, писав Тіеполо далі, що його розум увесь час діяльний, він завсіди спрагнений нового, він ніколи не ставить спротиву своїм пасіям. Це людина шляхетна, але опутана плянами, що видаються більш химерами ніж можливими до здійснення..."

З дитинства привчили його любити славу. Його малювали лицарем-переможцем, що поставив стопу на підбиту Московію, вершником, що чавить поганські полки, топографом на берегах Бористену, його називали поети Деметрієм, сином Антонія, який вміє корити всі людські пристрасті з хвилиною, коли починає думати про війну. Так, був розтратний і щедрий в обітницях, любив приставати з людьми низького походження, був спорзний і розпусний, був холодний до релігійних справ, був несталий у своїх поглядах, але була єдина справа, що її ніколи не образив свавою пристрастей — в і й н а.

Духи кружляли над варшавським замком уже давно й нашіптували про славу й про велич: венецейський посол Тіеполо, Олександер Ахіллес, музика Фантоні, данець Діоніс Будевайс. Ливонські лицарі, посли з Мультан, Волощини й Хорватії — всі говорили, що ніхто інший тільки Володислав має дати почини до великого діла. Що стоять напоготові всі близькі й дальші сусіди, що снастяться ґальони й ґалери найсвітлішої венецейської Сеніорії, що рвуться коні вершників сучавських та яських, що у підбитих турками країнах чекають лише гасла повстанці-християни, що навіть цар Московії свому „милому й дуже високому та найулюбленішому братові" Володиславові прийде з допомогою.

І самий король писав до папи Інокентія X: „У час, коли ввесь християнський світ кипить невгаваючими воєнними діями, а спільний наш ворог старається розпалити ще більший вогонь, спалахує в мені бажання сповнити одну мисль, яка подолає погасити значну частину того вогню, а крім послуження Богу й піднесення відданої йому церкви принесе велику пільгу Італії та іншим країнам..."

Та чи лише про те йшло? Битий у справах Річипосполитої знав Арноні, що за плянами великої й священної війни з турками таїться другий плян: приборкання можновладства шляхетського, а винесення стану посполитого, вкорочення волі сойму й сенату, а зміцнення королівської влади, знесення привілеїв польської національности й віри, а зрівняння всіх у їх правах.

Станеться те все, за що розпалено війну в Німеччині, за що воював Густав Адольф, про що мріяв Валленштайн, за що

високе дерево, стояв найвижче в ієрархії українських авторитетів. Покійному, що виріс і зібрав лаври політично-громадянського діяча в атмосфері законности австрійської монархії, прийшлося на схилі життя пережити жахливу антитезу того, чим була передвоєнна Австрія: д-р Кость Левицький майже два роки пересидів як політичний вязень у тюрмі НКВД. у Львові та в Москві на відомій Лубянці! На велике здивування і велику радість українського громадянства Покійний перетривав те все і на короткий час перед визволенням Галичини та всієї України з большевицького ярма, вийшов на волю. Для широких мас українського населення стало це неначе символом життевої сили народу, надією щасливо перетривати і цю з всіх дотеперішних найжахливішу неволю.

І коли розбурхана ріка війни почала вертатися до свойого нормального русла, коли Галичина знову зажила мирним життям, провід усього українського життя у тій частині українських земель знову опинився в руках д-ра Костя Левицького, який ним кермував як голова Української Національної Ради.

Після 20 років польського панування в Галичині і після майже 2-ох річного большевицького наїзду, виявилося, що за ввесь той розмірно довгий час у нас не виросли авторитети. З одного боку пролетаризація української інелігенції, яку Польща переводила впродовж 20-ох літ, з другого виснажлива, дуже часто суточуттева підпільна боротьба національно найвразливішої частини української молоді, довели до того, що хоч може ми і мали чисельно більше інтелігенції як перед 1914 р. в епосі розцвіту Покійного як діяча і провідника, то проте ми опинилися без провідників, без визначних індивідуальностей, що завсіди кермують життям народу. І тому, що сучасне покоління не могло і не зуміло видати зі себе таких провідників, інстинкт, що остаточно кермує життям народу, віддав його провід у руки старенького 83-літнього Костя Левицького. Є у тому велика пошана народу для Покійного, але одночасно з тим і велика трагедія нашої сучасности, нашого середнього і молодого покоління. Колись, коли після катастрофи 1918 р. Німеччина котилася у провалля, інстинкт німецького народу шукав порятунку в старенького фельдмаршала Гінденбурга, якого політичній мудрости Німеччина завдячує те, що націонал-соціялістична революція відбулася без проливу крови передаванням влади до рук Фірера. Таксамо було недавно і у Франції: після того, як заломилися провідники сучасного покоління, нарід за рятунком звернувся до старенького маршала Петена, якого майже однолітком був також і президент д-р Кость Левицький.

Покійний зазнав того рідкого щастя в житті, що дожив глибокої старости при збереженні сильного фізичного здоровля і ясности та свіжости думки. Провидіння защадило Йому тієї найбільшої трагедії, якою було би для такої діяльної людини, Він, коли б мусів був дивитися на свою фізичну і духову неміч!

Нехай рідна земля пригорне до вічного сну Невтомного Працівника для народу.

мк.

— З ПРИВОДУ СМЕРТИ ПРЕЗ. Д-ра КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО вислови глибокого співчуття складає Родині Покійного — Редакція „Краківських Вістей".

——o——

ДЕЩО ПРО КРИМ

Десять днів ішли бої, врешті 28. жовтня проломані були всі запори і війська під командою ген.-полк. фон Манштайна ввійшли через Перекоп на кримський півостров. Червоні були розбиті на дві групи: одна мусіла втікати на південь у напрямі Севастополя, друга — на схід у напрямі на Керч.

Бої за Крим мимоволі викликають рефлексії про весну 1918 р. Тоді то кримська група Запорожців під командою полк. Болбочана, після переможного бою з большевиками під Мелітополем, 18.—19. квітня, ненадійно захопили переправу через Сиваш і не дивлячись на те, що залізничий чонгарський міст був підмінований, моторові дрезини з піхотою та панцирні потяги прогнались через нього так швидко, що большевики не вспіли зірвати мін, сполучених із окопами електричними проводами. Тільки тоді, як уже панцирні поїзди і дрезини були по другому боці греблі, на лінії Сальківських окопів, сіючи смерть і руїну навколо себе, червоним удалося зірвати одну міну, але й цей вибух був невдатний, тому обійшлося без більших втрат. Другу міну своєчасно скинули запорожці з мосту в воду. Поява українських панцирних поїздів і піхоти серед ночі в центрі ворожих окопів внесла метушню.

Запорожці енергійно наступали далі в глибину Криму і в год. 10-ій рано 24. квітня зайняли столицю Криму Симферопіль, а до вечора кінний полк ім. Костя Гордієнка під командою досвідченого боєвого полковника генштабу Всеволода Петрова, пізнішого генерала і міністра військових справ УНР., пробивався гірськими зворами з Кара-Кіял на Бахчисарай, давну столицю кримських ханів.

Історія Криму здавна відома з боїв за цей цікавий, багатий і мальовничий край.

Півострів Криму величиною біля 26.000 кв. [...] У давнину звався Тавридою, а при кінці XIII. [...] татари назвали Кримом — в їх мові: тверди[ня] [...] спосібна для оборони. Три четвертини все[го] простору півострову займає степ, тільки четв[ер]тина гори, що творять смугу 150 км. довжи[ни] до 50 км. ширини. Кримський степ ступнево [...] вищується на південь. Ланцюг кримських [...] інакше таврійських або гір Яйла (яйлою м[ісцеві] мешканці Криму називають також літні г[ірські] пасовиська), ділиться на кілька рівнобіжних [...] сем, прорізаних подовгастими долинами. [...] Алушти один із головних верхів — Чатир[да]чи „Шатер-гора", віддалений біля 13 км. від [бе]регу моря. У кримських горах є чимало прох[одів,] які по-татарськи називаються богазами.

Крим — це один із найкращих куточків [...] дня. Це друга Італія зі своєю рослинністю, [клі]матом, виглядом землі й неба. Побувати в Криму було мрією кожного інтелігента колишньої [ро]ської імперії. Та найкраща частина Криму — [...] південна; між горами та морем. Рістня тут [...] зелена.

На південь від цих гір ростуть чудові дер[ева:] лавр, фігове дерево, каркас (залізне дерево), [гра]натове, оливкове та інші, а дикий виноград [...] кручується навколо стовбурів величезних дер[ев.] Узагалі рістня тут багата і різноманітна.

Схил хребта Яйли — це ніби великий [...]нічний сад. А прегарні парки, що чергуються [...] дин по однім у підніжжя крутих скель, пере[но]сить глядача ніби до чудових садів Сицилії і [...] ґурії.

Щодо звіринного світа, кримський півостр[ів] не такий уже багатий і за винятком зайця, [...] та дрібних гризунів, дикі четвероноги тут [вза]галі рідкі. Зате є тут всі домашні звірята [...]

тепер змагається вожд „Залізних боків" — Олівер Кромвель...

Лютрові гасла, кинені тому зверх сторіччя, давали тепер буйні жнива. І, хто зна — чи ліпше терпіти могутність Порти чим дозволяти на грізний переворот, що заверне голови черні, зруйнує прадавні основи: владу сильніших і багатших над рабами, нікчемами й злидарями?...

Секретар королеви Марії Ґонзаґи, маркіз де Нуає запевнював Арноні:

— Не бійтесь, молодий друже, нехай ваш шановний Тіеполо нашіптує химородні мислі хворому й півбожевільному Володиславові. Для нас важне те, що ви з нами, а ви — розум найсвітлішої Сеньорії, що її серце заступає ваш земляк у Варшаві. Коли ж прийде до діла, ми маємо вірний спосіб: польську золоту свободу, що прислуговує нашим друзям-сенаторам і послам. Пакта Конвента у статті 44 забороняють королеві на власну руку й без згоди сойму затягати війська з чужинц та підіймати кварцяні полки...

І секретар королеви Марії, йовіяльний і жорстокий француз, колишній прокуратор Парижу, що любив смашно попоїсти, але любив особисто допитувати винних у підземеллях палати Правосуддя, рубашно й голосно реготався.

Із півтемряви виступало худе й надхненне обличчя Дона Йоакима Альфари Ґонзалеса:

— В Еспанії ще живий дух лицарів з-під Лепанта. Кожний із нас мріє про священну війну з невірними, але ми прагнемо передусім утихомирити Европу, наховстати бундючну Францію й нахабну Швецію... Ваша мета — наша мета. Ваші шляхи — наші шляхи. І не спиняймось на півдорозі, друзі...

Його очі в глибоких чорних яминах палахкотіли. Він здригався, коли говорив про честь Еспанії.

Адерс стежив за ними з-під півзамкнених капрових і рудих вій. Цей голяндський шпіон, банкир і лихвар важив, що виграє він у цій справі.

— А коли король піде проти панів — сенату й розірве пакта-конвента? Що тоді, ваша милосте, шановний маркізе?...

— Золото важче за химери мрійника, посміхнувся маркіз; хто йде до великої мети, той не вибирає шляхів...

Змова Визначних у Парижі, що до неї належали невдоволені неласкою кардинала полководці й прегарна дюкиня де Шеврез, двір королеви Марії у Варшаві, що снувала павутиння від Інфлянтів до Січі, польські Любомирські, Потоцькі, Вишневецькі, еспанські валідос, загони кондотієрів, розташовані по всіх кінцях Европи, готові були сіктись за кожного, хто більше заплатить, могутні двори Відня й Мадрида, врешті незліченні аґенти й шпіони „Вовчої ліги" всюди й скрізь — ось друзі, що не перебиратимуть у шляхах.

— Єсть ще військо запорозьке, українське козацтво й капітан Хмельницький...

Арноні промовив це зовсім тихо й озирнувся, немов бачив когось, хто був схований у цій кімнаті.

— Спосіб найдеться й на них...

— Відібрати їм гармати й гаківниці, — палко сказав еспанець, — в пень викосити, імя їхне вигубити...

Маркіз Нуає зідхнув.

— Ця гидра має таку прикмету, що [...] голови, що їх зрубано, відростають [...] деякого часу знов...

Арноні вийшов із темряви й підій[шов] до стола. Скупе світло свічки лизнуло [...] смагляве, ховзьке обличчя гадини. Він [...]няв брови.

— Кожну юрбу можна прирівняти [до] моря. Воно нерухоме, коли його [...] вихор. Тільки вихор може спричинити [...]товину. Кожну юрбу може підняти [...] підбехтувач...

І всі в кімнаті знали про кого говорить.

— ...Його треба усунути, тоді можна [бу]ти спокійним за військо запорозьке, [...] українське козацтво...

Маркіз де Нуає й Адерс кивнули головами.

Ще того вечора шкуратяна карета щільно замкнена, запряжена цугом [...]ких коней поїхала попід Високою Брамою на захід, везучи аґента королеви польської і Визначних, аматора смажених перепілок та древнього бурґунда, маркіза де Нуає.

Себастіян Адерс лічив гроші, переслані йому королевою для акції в Геданумі. Ду[]кати, цехіни, ґульдени.

Наставала чорна, мов вугілля, холодна ніч. Містом вили голодні собаки, плакали бездомні діти, що примандрували сюди [...] армією жебраків із спалених сіл та горо[]дів, козаки, шкоти й шведи з нудьги пили [в] австеріях пиво і грали в кості.

(Далі буде)

...степів, м. ін., і двогорбий верблюд, що мандрує по солончакових рівнинах берегів Сиваша, ніби по піскових пустинях своєї азійської батьківщини.

Крим розмірно бідний водяними птахами, плавунами, комахами та морськими молюсками. — Зате біля морських берегів Криму життя в морі багате. Як оповідає Е. Реклю, в грудні 1869 р. Балаклавський залив був повніський анчоусів, яких переслідували дельфіни. Не маючи можливости виплисти в відкрите море, цілі гори риби тиснулися в залив. Їх була така гуща, що творили збиту масу, яка виступала понад воду. Все населення Балаклави тільки тим і займалося, що заповнювало рибою свої човни, бочки тощо. Але незабаром треба було й вичистити залив від мертвої риби, що назбиралася тут. Тисячі людей, присланi зі Севастополя, довго мусіли працювати, заки очистили береги, а проти дельфінів прийшлося вжити навіть гармат, щоби їх відігнати, бо загачували вхід у залив і не допускали до втечі живих анчоусів.

Кліматичні умовини Криму — такі, як загалом у теплих краях. Середня температура на півострові дуже рідко, тільки в вийнякових випадках, спадає понижче зера.

Ще в давнину Крим був уже звязаний своїми легендами з грецьким світом і то за багато віків до тієї епохи, коли великі простори скитів стали виступати з темряви віків та й пізніше він не переставав грати ролі у великих історичних рухах цивілізованих народів, згуртованих на берегах Середземного моря. Там же на Таврійському півострові була столиця босфорського царства, заснованого Митридатом і вона служила цареві одною із головних опірних точок у його боротьбі проти Риму. Там же повстали пізніше — після греків — кольонії пізанців та ґенуенців, що були посередниками між освіченими націями південної Европи і варварськими ще народами, які населювали область Волги. В XIII. ст. ногайські татари (вони завдячують свою назву ханові Ногаєві, який відділився від Золотої чи Кипчатської Орди) заволоділи Кримом. Кримська Орда досягла своєї могутности за династії Ґіреїв, що правила на півострові більше трьох віків. Перші часи цієї династії були щасливою епохою для Криму .Тоді дозволялося всім чужоземцям поселюватися й вести торгівлю на Кримі.

Між іншим запорожці уложили були з Шагін Ґіреєм союз спільної допомоги 24. грудня 1624 р.

Але все це змінилося з тієї пори, як турки захопили Кафу (Теодозію) і кримські хани стали васалами та мусіли доставляти невільників для турецьких султанів. Тоді то Кафа далася в знаки й українцям-полоненим, яких татари масами продавали в неволю.

В. С—ко.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.
15. Субота — Акиндина
16. Неділя — 23. по Зісл. св. Духа

— ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКАМ У ПРОТЕКТОРАТІ, ЩО ПЕРЕДПЛАТУ МОЖНА ВЖЕ ВПЛАЧУВАТИ НА НАШЕ КОНТО Ч. 78.513.

— **ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо до Галичини не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає.**

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В ЯРОСЛАВІ подає додатково до відома, що з огляду на зарядження вищої шкільної влади письменний іспит зрілости в осінньому реченці відбудеться не в понеділок 10. XI, але 24. XI., а усний не 11. XI, але 25 XI. Початок іспитів у год. 8-ій вранці.

— У РЯМКАХ УДАРНОЇ ХАРИТАТИВНОЇ АКЦІЇ, переводженої Жіночою Секцією при УОТ у Кракові, відбудеться в суботу 15. ц. м. в год. 19-й у домівці при вул. Зеленій ч. 18, партер, літературний вечір. Реферат „Праця в літературних клюбах молоді на Совітській Україні" виголосить уроженка Харківщини Ніна Бурик. Ілюстрацію деклямаційну перебрав м-р Геник-Березовський. — До диспозиції гостей буфет.

— ДЛЯ РОДИН ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ ІЗ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ. Редакція „Нової Доби", газети для полонених українців із червоної армії, відкриває в газеті рубрику „Розшукують". Рідні тих українців, які були в червоній армії й які не мають від них вісток, можуть присилати відповідні оголошення до Редакції „Нової Доби" на адресу: Ukrainische Gefangenen-Zeitung „Nowa Doba", Berlin NW 7, Prinz-Friedrich-Karl-Strasse 1. — Українську пресу прохаємо цю вістку передрукувати.

— ДО ВІДОМА БУКОВИНСЬКИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ. Відділ Праці УЦК. вислав до своїх мужів довір'я по таборах переселенців обіжник з дня 3. 11. 41 р. У послідному часі багато таборів розвязано, а переселенців переведено до інших таборів, тому просимо, щоб табори, які не одержали цього обіжника, подали свої адреси. Також просимо, щоб переселенці, які покинули табори й находяться на праці в Райху, **подали нам свої нові адреси.**

Відділ Праці УЦК.

Затемнення помешкань на терені Ген. Губернаторства обовязує від год. 16.55 до год. 7.50.

Посмертна згадка

† ПЕТРО МЕЛЬНИК

Петро Мельник, з Новоселиці, згинув трагічною смертю при праці дня 31. X. 1941. Похорон відбувся 3 листопада 1941 в Ляймервіц. О/Ш.

В. Й. П.

Замість вінка на могилу стриєчного брата Петра Мельника склав 5 РМ. на „Фонд Українських Студентів" Мельник Василь, Поморя.

Сьогодні Чайний Вечір Жіночої Секції

Німецькі війська на побережжі Чорного моря

БЕРЛІН. — В боях на півдні півострова Криму добула одна німецька дивізія 11. ц. м. проти завзятого ворожого опору дальші терени і осягнула в якнайгостріших ударах побережжя Чорного моря. Там знищила вона одну прибережну батерію большевиків (9 цм. каліб.), що намагалася своїм огнем надаремне здержати похід німецьких військ.

На середущому відтинку фронту зломила одна німецька панцирна бригада 10. і 11. ц. м. совітський опір та проломилася через совітські лінії. Розбито одну совітську див. кавалерії, заатакувану з фронту і ззаду. Що Совіти не всилі післати відповідних резерв на фронт, виявляється в тому, що вони висилають щораз то нові дивізії кінноти в терен, який не надається до операцій кінноти, як пр. в околиці Тули. В цих боях понесли совіти великі криваві втрати. Взято в полон 3245 вояків та здобуто 16 панцирних бойових возів, понад 100 гармат та численне воєнне знаряддя.

Повітряні сили поборювали передусім совітські шляхові сполучення в запіллі на цілому східньому фронті. Ці щоденні нищення залізничих шляхів, поїздів, льокомотив і двірців переривають систематично довіз резерв у людях і матеріялі. Знищено 18 поїздів, між ними більшу кількість поїздів з муніцією та поїздів-цистерн і 23 льокомотиви. Що найменше 34 поїзди і 10 льокомотив запалено бомбами і тяжко ушкоджено. Крім цього знищили розривні і запальні бомби понад 200 вагонів на двірцях. Понад 100 змеханізованих поїздів знищено цілковито на шляхах постачання.

Перстень довкруги Петербурга нерозривний

БЕРЛІН. — На фронті окруження біля Петербурга розбиваються всі зусилля большевиків, щоби створити собі відтяження, або навіть перервати перстень. У вівторок заломилася совітська спроба вилому, ведена більшими силами та скріплювана панцирними боєвими возами і артилерією серед тяжких кривавих втрат для ворога. Навіть інтернаціонал передаваний гучномовцями, яким совітські комісарі хотіли підбадьорити атакуючих, не перешкодив тому, що і при цій спробі була німецька зброя сильніша від совітської.

Ранніми годинами в середу обстрілювала артилерія німецьких військ військові цілі, споруди постачання і кораблі в Петербурзі та біля нього. Ескадри німецьких повітряних сил бомбардували вдень і вночі збройові фабрики і воєнно-важні споруди в Ґоркім (в Нижнім Новгороді) та в Москві. В Ґоркім є великі фабрики Молотова, які затруднюють понад 45 тисяч робітників. Успішні налети на збройові фабрики в Ґоркім переривають дальше доставу воєнного матеріялу і перешкаджають в значній мірі совітській продукції. При налеті на Москву поцілено також два двірці, між ними петербурзький двірець на Комсомольській площі.

ПРОДУКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ КОРАБЕЛЬНИХ ВАРСТАТІВ В АНГЛІЇ І АМЕРИЦІ.

ТОКІО. — До останньої промови Черчіля заявляє часопис „Йомурі Шімбун" (що стоїть близько до армії) ось що: Єдиним вислідом атак Черчіля буде твердша японська постава. Ми не легковажимо сили народів, що ворожо настроєні до Японії, але німці самі затопили два рази більше кораблів, ніж англьо-американські корабельні варстати можуть будувати. „Кокумі Шімбун" висловлює думку, що Англія впала тепер цілковито до становища васаля Злучених Держав. Всі коментарі підкреслюють, що Англія пробувала впливати своїми погрозами на японську поставу проти японсько-північно-американських переговорів.

КОРОТКІ ВІСТІ

*** Ґратуляції італійському королеві.** Фірер переслав телеграму італійському королеві в день уродин з таким побажанням: „Вашій Величности висловлюю в день народження мої найсердечніші побажання. До найщиріших побажань особистого щастя для Вашої Величности долучую мою віру в перемогу нашої спільної зброї і в дальший розквіт союзного італійського народу. — Адольф Гітлер".

*** Звільнення полонених хорватів.** Всіх воєннополонених хорватів, яких взяла підчас походу в Югославії італійська армія, звільнено — як повідомлено про це урядово в середу. У звязку з тим із таборів в Італії та Альбанії звільнили 2.486 полонених хорватів.

*** Відкинені вимоги Злучених Держав.** Як подають із Сан Хуан (Порто Ріко), відкинув тамошній парлямент проєкт північно-американського міністра війни Стімсона, що давав би Рузвелтові повновласть у деяких умовинах проголосити над округами островів воєнне право.

*** Затоплений на північному Атлянтику.** Ню-йорські корабельні круги подають, що британський вантажний корабель „Антіопе", містоти 4.545 тон, затоплено на північному Атлянтику. Цей вантажний корабель мав на чердаку важні харчеві товари для Великої Британії. Про залогу затопленої „Антіопе" нічого не відомо.

*** Англійський пароплав „Бредфорт Сіті" сторпедований.** Як повідомляють лісабонські мореплавні кола, англійський пароплав „Бредфорт Сіті" затоплено на Атлянтійському океані. 22 живих пасажирів сторпедованого пароплаву, що мав 4.900 тон містоти, причалили зовсім виснажені 12. листопада в заливі Тиґра в португальській Африці. Що сталося з рештою залоги „Бредфорт Сіті", досі невідомо.

*** Направа мосту Адріянопіль-Свіленґрад.** З Анкари повідомляють, що тамошнє міністерство торгівлі пособляє всіми засобами роботам при мості Адріянопіль-Свіленґрад, що необхідний для приверненння безпосереднього залізничого руху між Туреччиною і західньою Европою. Роботи поступили вже так далеко, що залізничий рух через міст можна буде привернути вже з весною. Особовий рух автобусами може вже тепер відбуватися. Туреччина приготовляє вже свої товари, придатні для вивозу до Німеччини і Угорщини, до достави з весною до Адріянополя.

*** Фабрика пороху вилетіла в повітря.** Як подає „Асошіейтед Прес" вилетіла в повітря фабрика пороху в м. Піорія (Іллінойс), положена яких 25 км. на захід від того міста. Фабрика ця була власністю „Ввестерн Павдер Кампені". Детонацію було чути в Піорії.

†

В перші роковини смерти Найдорожчого Батька й Діда бл. п.

Данила Гошовського

емерит. судовика в Золочеві,

що вивезений большевиками, помер у 79 р. життя в Казахстані, в с. Воробіївка, Кустопайської области — відправиться в понеділок 17. листопада 1941 р. в год. 8. ранку

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

в церкві св. Воскресення в Золочеві, в церкві св. Норберта в Кракові і в гр. кат. церкві в Люблині.

Сини, невістка і внуки.

Як виглядали большевицькі зброєння проти Фінляндії

ГЕЛЬСІНКИ. — Передаючи тутешньому послові Злучених Держав — Шенфельдові: відповідь фінського уряду на недавні заміти уряду Злучених Держав, вручив фінський міністер закордонних справ Віттінг одночасно цьому ж послові мапу, що спирається на найновіші цифри з областей обабіч фінського східнього кордону. Міністер передав теж до неї вияснення про підготову, яку перевели Совіти в цих областях для нападу на захід. Вияснення змальовує докладно будову нової залізниці, яку провели Совіти після першої війни з Фінляндією, далі переведені перед війною будови шляхів та доріг і врешті наводить летовища, які заложено з метою нападу. Цю саму мапу видрукували всі фінляндські часописи. Фіни підчеркують м. і., що Совіти збудували щонайменше 6 залізничних шляхів, які відгалужуються від Мурманської залізниці в напрямі на Фінляндію та крім цього звязкову залізницю між Архангельском і Вологдою. Всі ці шляхи уявляють собою головні шляхи нападу Сов. Союзу проти Фінляндії, а шляхи, що їх збудували в найновіших часах, ідуть в напрямі нового фінського кордону, устійненого московським миром. Врешті устійнено 90 летовищ, які збудовано у глибині 200 км. за фінським кордоном. Вкінці вказує фінське вияснення на небезпеку, яку взагалі уявляють собою ці залізниці, шляхи і летовища Східньої Карелії, як вихідна база нападу на Фінляндію та й усю Скандинавію.

АТАКА ФІНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА СОВІТСЬКІ ЛЕТОВИЩА.

ГЕЛЬСІНКИ. — Кілька днів тому вдалося фінським ловецьким літакам перевести несподіваний налет на одне совітське летовище. Зустрічений на ньому большевицький стежний літак вони негайно збили, а два совітські ловецькі літаки, типу І - 153, що якраз піднялися з летовища, зістрілили вони в повітрі після короткого бою. Також з іншої ескадри, яку вислали большевики на оборону летовища, зістрілили фіни четвертий літак і всі інші ушкодили. Заки ще совітська протилетунська артилерія встигла почати свою діяльність, фіни скінчили вже свої дії.

ШВАЙЦАРСЬКІ ГОЛОСИ ПРО ФІНСЬКУ НОТУ.

БЕРН. — „Рішучість тону фінської відповіді Злученим Державам Америки повинна б дати багато до думання тим, що дають ради, хоча самі відділені океаном від воєнних теренів та хоронені від війни", пише „Сіис" і те, чого Злучені Держави хотять вкінці-кінців від Фінляндії, це капітуляція на ласку, або неласку перед большевицьким споконвічним ворогом. Ставлене Фінляндії домагання, пише цей часопис, рівналося б самогубному перерванню бою.

ВІДГОМІН ФІНСЬКОЇ НОТИ НА МАДЯРЩИНІ.

БУДАПЕШТ. — Мадярська ранішня преса звертає сильну увагу на гідне відкинення спроб вимушення Рузвельтівської політики — Фінляндією. Урядовий часопис „Уй Магиярорсаг" заявляє: „Фінляндія доказала цією відважною відповіддю, що її віра в кінцеву перемогу Европи є тверда мов скеля".

Чесність і щирість фінської ноти-відповіді

СТОКГОЛЬМ. — Фінська нота-відповідь урядові Злучених Держав зустрічає найтепліший відгомін у шведській пресі, яка назагал підносить чесність і щирість цієї відповіді. При цьому деякі часописи зовсім виразно говорять про нечесність англо-американської політики. „Соціял-Демократен", що стоїть близько до шведського уряду, стверджує, що Фінляндія в своїй бурхливій історії поробила вже надто гіркий досвід в тіні східньої потуги. — Фінляндія береже тільки своїх власних інтересів і зажурена тільки своєю безпекою, яка є провідним мотивом в її поведінці. — Часопис пише далі: „Ми, шведи, можемо особливо легко зрозуміти становище Фінляндії, а то тимбільше, що самостійність Фінляндії має також велике значення для нас. Ми мусимо глядіти на фінську проблему завсіди зі становища північних питань. Тяжко зрозуміти, чому англьо-саські потуги хочуть гнобити таку малу державу, як Фінляндія, що змушена боротися за своє життя та свою безпеку".

„Стокгольм Тіднінген" пише: „Речення, що свобода Фінляндії та інших північних країв необхідна для майбутнього півночі, має в кожному положенні свою важливість, хто б не загрожував цій свободі".

„Свенска Дагблядет" вказує на це, як оправданим мусіло бути недовіря Фінляндії до висновків з боку Північної Америки, де Суннер Веллес сам прецінь заявив, що большевики будуть після закінчення війни провідною державою у східній Европі. — Фінляндія зробила вже багато гірких досвідів з російськими обіцянками. Справа Фінляндії є, так кінчить „Дагблядет" свої міркування, завсіди ще і справою Швеції.

—о—

Летунські атаки на обєкти в Тобруці

Головне Командування Італійських Збройних Сил подає:

Підчас летунського нападу на Неаполь вночі під 12 листопада зістрілила протилетунська артилерія один ворожий літак, що впав у море. Число устійнених втрат зросло з 6 на 16 вбитих та 34 ранених. Над Сицілією поцілено, крім згаданого у вчорашньому звідомленні літака, ще один дальший літак, що впав у море. Залоги кількох зістрілених літаків взято в полон, серед них 6 старшин. Пополудні 12 листопада зістрілив один розвідчий літак в боротьбі з чотирма „Герикенами" одну ворожу машину.

У північній Африці атакувало летунство держав оси з успіхом різні обєкти в Тобруці. Німецькі літаки обкидали бомбами одне летовище, при чому знищено літаки, що стояли на ньому та чергові ушкоджено.

Англійське летунство скинуло бомби на Бенгазі, Дерну та кілька осель у Джебель. Є деякі шкоди. Над Дерною, де поцілено військовий шпиталь та ранено чотирох його мешканців, зістрілено серед вогню ворожий літак.

У східній Африці продовжував ворог свої боеві дії на суші та в повітрі проти фронту области Гондар. Наші війська завзято боронилися і завдали ворогові поважні втрати.

Булавний з 5 людьми розбиває цілу больш. кольону

БЕРЛІН. — Підчас стежного випаду німецьких пробоєвих гарматок на півдні східнього фронту дістав комендант невеличкої частини, яка мала тільки слабку піхотну забезпеку в силі 1 булавного і 5 людей, звіт про те, що сильніша совітська кольона підходить щораз ближче. Рішившись в одній хвилині, підїхав цей комендант зі своїми гарматками далі і справді наткнувся небаром на зголошену йому совітську моторизовану кольону, яку і спинено цільними стрільнами. Даремно сов. піхотинці кинулися в протиатаку, всі їх лави заломлювалися у швидкому вогні гарматок. Коли большевики спробували врешті очайдушно пролетіти останніми самоходами обабіч шляху попри штурмові гарматки, зустрінув їх повний погром і один самохід за другим спинювався, палаючи від пострілів. Штурмові гарматки вернулися з цього стежного випаду з останніми стрільнами в дулах, але за собою залишили вони 150 розбитих большевицьких самоходів, і більше як 100 вбитих та ранених большевиків, а зі собою привели вони яких 200 полонених.

—о—

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.